

༡། བྱི་ལོ་ ༢༠༢༣-༢༤ ལོའི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་འཛིན་རིམ་བརྒྱུ་པའི་བོད་ཡིག་ཡིག་རྒྱུགས་དཔེ་
མཚོན་དེ་ཤོག་གི་བརྒྱ་ཆ་ཆ་བཤོས།

TIBETAN (Code No. 017) Class X

Marking Scheme (2023 - 2024)

Time allowed 3 hours

Maximum Marks:-80

ཐུགས་སྐྱོང་དགོས་སྒྲུ།

- 1) དེ་ཤོག་འདི་ལ་སྡེ་ཚན་བཞི་ཡོད།
- 2) སྡེ་ཚན་ཀ་ལ། རྫོགས་ཚུལ་ བོ་རྟོགས་རྒྱས་ཚུལ། དེ་བ་གཅིག་ཡོད།
- 3) སྡེ་ཚན་ཁ་ལ། འབྲི་ཚུལ། ཡིག་རིགས་དང་ཚོམ་རིག་ དེ་བ་ལྔ་ཡོད།
- 4) སྡེ་ཚན་ག་ལ། བར་སྟོན། སི་རྟའི་ཞལ་ལུང་སྲུང་རྒྱུ་ཅུ་པ་དང་མངོན་བརྗོད། དེ་བ་གཅིག་ཡོད།
- 5) སྡེ་ཚན་ང་ལ། ཚོམ་རིག་ ས་སྐྱུ་ལེགས་བཤད། བཤེས་སྤྱིངས། ལྷན་དག་དང་མངོན་ཚུལ། དེ་བ་གསུམ་ཡོད།
- 6) ལམ་སྟོན་གཞིར་བཟུང་དེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལན་འདེབས་བྱ་དགོས།

General Instructions:

- 1) The question paper contains four sections.
- 2) Section A – Reading contains 1 question.
- 3) Section B – Writing contains 5 questions.
- 4) Section C – Grammar contains 1 question.
- 5) Section D – literature contains 3 questions.
- 6) Attempt questions as per specific instructions.

Section A – Reading (15 marks)

1. བོ་རྟོགས་རྒྱས་ཚུལ། (Comprehension) (15 marks)

ཤོག་དཀར་མདུན་ལ་སྤངས་ནས་ར་ལོའི་གཏམ་རྒྱུད་བྱི་རྒྱུ་ཞི་སྟོན་ལྡན་པའི་དོན་ཞིག་མ་ཡིན་ཏེ། བཅའ་རྒྱུ་ཁོའི་སྐྱ་མདོར་འཕྱང་
བའི་སེར་ལ་སྟོན་པའི་སྐབས་དེ་དེ་མིག་ལམ་ནས་པར་གཡོ་ཚུར་གཡོ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག།

ར་ལོ་མི་ཡུལ་འདིར་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་ཨ་མ་མ་གཏོགས་གཉེན་ཉེ་བེར་བ་ཞིག་ཐོས་མ་ཟོང་། ཁོས་རྒྱུ་ཆ་སྐྱེས་པའི་དུས་སུ་སྡེ་པའི་
ནང་གི་སྐྱེས་པ་མ་རབས་ལ་ལས་ཁོ་ལ་ "ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་པ་སུ་ཡིན།" ཞེས་ཀྱུ་རེའི་ཚུལ་གྱིས་འདྲི་བར་བྱེད། དེ་ནི་ར་ལོར་མཚོན་ན་ངེས་པར་
དུ་ཨ་མར་འདྲི་དགོས་པའི་དོན་ཞིག་རེད།

"ཨ་མ། དེའི་ཨ་པ་སུ་རེད།"

“རྗེས་སུ་ཨ་ཕ་ཞེས་པ་གཏན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཚོག་” ཨ་མས་ཁོ་ལ་འགྲམ་ལྷག་གཅིག་གཞུས་པ་དང་མཉམ་དུ་ཁོ་རང་ཚུར་འཐེན་ནས་རང་གི་བྱང་ཁར་སྒྱུར་བར་བྱེད། ཡིན་ན་ཡང་། དུས་ལྡན་རིང་པོ་ཞིག་མ་འགོར་བར་མཚན་མོའི་དུས་སུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཁོ་ཚང་ལ་ཡོང་གིན་འདུག ཕྱིས་སུ་རིམ་བཞིན་ཉིན་དཀར་ཡང་ཡོང་སྟེ་མཐའ་མར་ཁོ་ཚང་ནས་གཞིས་སྡོད་བྱས་སོང་། དེ་དུས་ཨ་མས་བྱམས་བརྗེའི་ངང་ནས་ “ར་ལོ། ངའི་གཅེས་ལྷག་མི་འདི་ཚོད་ཀྱི་ཨ་ཕ་རེད།” ཟེ། འོན་ཀྱང་མི་དེ་ཕྱིས་པ་གཞན་དག་གི་ཨ་ཕ་དང་མི་འདྲ་བར་ར་ལོ་ལ་ཀ་ར་གཅིག་ཀྱང་ཉོ་མ་ཚོར་ལ། འོ་ཞིག་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་མ་བཟད། ར་ལོ་དེའི་གམ་ལ་བཅར་ཆེ་ཁོས་སུན་སྣང་གི་ངང་ནས་ “ཉེ་སྤྱོད་མོའི་སྐབས་ལ་ལྷོས་དང་། སར་སོང་།” ཟེ། རོ་མ། ར་ལོའི་སྐབས་དེ་ཀ་ལའི་རྒྱ་བཞིན་དུ་ཉེ་སྤྱོད་ལྷོ་བཞུར་འོངས་པས་ཁོའི་ཨ་མས་ཉག་ཏུ་ “ཡང་ལྷད་ཞོ་བཞུར་གྱིན་འདུག” ཟེ།

ཤེས་མེད་ཚོར་མེད་ངང་ར་ལོ་ཕོ་ལོ་བཅུ་བཞིར་སློབ་སྦྱོར་བྱུང་། ལ་ཁའི་སྐབས་དེ་སྤར་ལས་ཀྱང་སློམ་ཞིང་རིང་པོར་འཕྱང་འདུག་པ་ལས་ཁོ་དང་ན་མཉམ་ཚོས་ཉེ་སྤྱོད་ལྷོ་བཞུར་མེད་ཀྱིན་ཡོད་ནའང་། ཁོ་ད་རུང་བཞོན་པ་གཡུང་མ་ཞིག་ལའང་གཅིག་སྤར་ཞོན་མི་སོད་པར་ཨ་མའི་འཕྲོངས་ལ་བརྒྱུད་ནས་འགོ་དགོས། དེ་དུས་ལ་ལས་ “ར་ལོ། ཚོད་ཀྱིས་ཨ་མ་པང་ལ་བརྒྱུད་ནས་འགོ་བ་ཡིན་ནམ།” ཞེས་ཀྱང་རེའང་བྱེད།

རུ་དགུན་སར་སློབ་འདི་སྤོ་མོ་ཞིག་ལ། ར་ལོས་གཡུག་གཅིག་གི་སྐྱ་ནས་བརྒྱུད་ཞིང་ཕ་ཡར་གྱིས་དེ་ལ་ཁལ་འགོལ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་གཡུག་དེ་འདྲོག་རྒྱུག་ཅིག་བྱས་པ་ནས་ཕ་ཡར་གྱིས་ར་ལོ་ལ་ “སྤོ་མོ་བྱོས། དམ་པོ་བྱུང་ས།” ཟེ། ར་ལོས་ཨ་མ་གཅིགས་བསྐྱམས་ནས་མ་ཁར་སོ་བཏབ་ཅིང་སྐབས་སོ་ཐོག་ལ་ཐེགས་བཞིན་དུ་གཡུག་སྐྱ་དམ་པོར་བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད།

“འོ་ལ། མི་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་ཞིག་ལས་བྱུག” ཕ་ཡར་ཡིད་ཚིམ་པའི་ངང་ནས་ “དམ་པོར་བྱུང་ས། དམ་པོར་.....” ཞེས་ཚིག་མཛུགས་རྒྱུ་ལྡན་གོང་གཡུག་དེ་སྤར་ཡང་སྐོར་རྒྱུག་ཅིག་བྱས་པས་ར་ལོ་ལ་སྐབས་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་ལག་གི་སྐྱ་ཐེག་ཤོར་མ་ཐག་གཡུག་ཚན་དེ་གཤོན་ཞུགས་པ་ལྟར་བང་གིས་བརྒྱུགས་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་སྐྱ་ཡང་སློབ་ཞབས་ལ་ལྷུང་སྟེ་མིག་པས་བརྗེས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ལེན་རྒྱ་མེད་པར་བཞོས།

“ཚིག་པ་གཡུག་ལ་ཐོས་ཏེ་ལྷག་གིས་ཉེ་ལ་བྱབས།” ཟེ། བའི་དཔེ་ལྟར་ཕ་ཡར་ཁོང་ཁྱོད་འདྲི་ངང་ནས་བརྒྱུགས་ཡོང་སྟེ་ “ར་ངན་སྐབས་ལྷག་འདིས་གཡུག་སྐྱ་ཞིག་ཀྱང་འཛིན་མི་བྱུག” ཟེ། བཞིན་ར་ལོར་འགྲམ་ལྷག་ཚ་ཐག་ཚོད་གཉིས་གཞུས་ནས་སྐབས་དེ་མ་ནེའི་མགོ་ནས་བྱང་ཁའི་བར་འདུད་དུ་བཅུག་པ་ན། ཨ་མ་བརྒྱུགས་ཡོང་ནས་ “ཚོད་ཀྱིས་ངའི་བུ་ལ་རྒྱུད་མི་ཚོག་ད་ནས་བརྒྱུད་ཚོད་ཀྱིས་ངའི་བུ་ལ་མཚུབ་གུས་གཅིག་བྱུག་ན། ཚོད་རང་ཁྱིམ་འདི་ན་འདུག་ས་མེད།” ཟེ།

“ཉ་ཉ། ངས་ཚོད་མ་བུ་གཉིས་ཀར་སྤྱིང་རྗེ་ནས་བསྐྱེད་པ་མ་གཏོགས་འདུག་འདོད་ཆེ་ནས་བསྐྱེད་པ་མིན། ང་ད་ལྟ་རང་འགོ་ཚོག” ཕ་ཡར་དངོས་གནས་ལམ་ལ་ཆས་སོང་།

“ཨ་ཕ་འགོ་རུ་མ་འདུག”

“ཚོད་ཀྱིས་ཁ་བཅུ་མས་ནས་སྡོད། ཚོད་ལ་ཨ་ཕ་ཞིག་གང་ན་ཡོད།” འགྲམ་ལྷག་གཅིག་དང་མཉམ་དུ་ར་ལོ་བྱང་ཁར་སྐྱུར་ནས་མ་བུ་གཉིས་ཀ་དུས།

འཇིག་རྟེན་ཁམས་ན་ཅི་འདྲའི་མི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་ཨང་། ཡིན་ནའང་། ར་ལོར་དེའི་ཁྲོད་ན་ཨ་མ་མ་གཏོགས་གཉེན་ཉེ་གཅིག་གྲང་མེད་ལ། དེ་ནི་ཨ་མར་ཡང་དེའི་ཁྲོད་ན་ར་ལོ་མ་གཏོགས་གཉེན་ཉེ་གཅིག་གྲང་མེད་པ་དང་འདྲ། འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་གིས་དེ་ལ་སྤྲོད་ཅེ་ཞིག་གང་ནས་བྱེད།

དེ་ནི་ལྷག་ལྷུའི་ནང་ལ་སྤྱང་གི་རྒྱལ་དུས་གང་ཟེན་ན་དེ་ཡིན་པ་ལྟར། ད་མེད་ས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་མི་མང་པོའི་ནང་ནས་བསམ་བཞིན་ར་ལོའི་ཨ་མ་གྱི་མའི་ཡུལ་དུ་བྲིད་སོང་། སྤྱིར་ཁོང་མ་གཏོགས་ལ་གཉེན་ཉེ་གཅིག་གྲང་མེད་ནའང་དེ་དུས་མིག་རྒྱ་མི་གཏོང་བའི་མི་གཅིག་གྲང་མེད། དེ་ནི་ར་ལོར་སྤྲོད་ཅེ་སྤྱོད་པ་སྤོས་ཅི་དགོས།

I. ཤོག་ཀར་མདུན་དུ་སྤངས་ནས་.....གཏམ་རྒྱུད་བྲི་བར་མི་མོས། (1x1=1)
 A) ཨ་མའི། B) ར་ལོའི། C) ས་ཡར། D) ཚོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི།

ལན། B) ར་ལོའི།

II. ར་ལོ་ལ་མི་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་གཙོ་བོ་ནི་.....རེད། (1x1=1)
 A) བཞིན་མདོག་ངན་ཡོད་པ། B) ལྷ་ཚེན་པོ་ཡོད་པ། C) སེར་ལ་སྤོས་པའི་སྐབས་དེ། D) ཁ་ཚུ་ལྷག་པ་དེ།

ལན། C) སེར་ལ་སྤོས་པའི་སྐབས་དེ།

III. ར་ལོར་ "ཁྲོད་ཀྱི་ཨ་མ་སྲུ་ཡིན།" ཞེས་བརྒྱུ་སྤོད་བྱེད་མཁན་སྲུ་ཡིན་ནམ། (1x1=1)
 ལན། ལྷེ་པའི་ནང་གི་སྤྱོད་པ་མ་རབས་ལ་ལ་ཡིན།

ཡང་ན།

ར་ལོ་ལ་མཚོན་ན་ཨ་མར་ངེས་པར་དུ་འདྲི་དགོས་པའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། ར་ལོ་ལ་མཚོན་ན་ཨ་མར་ངེས་པར་དུ་འདྲི་དགོས་པ་ནི། ངའི་ཨ་མ་སྲུ་རེད། ཅེས་པ་དེ་ཡིན།

IV. ང་ཡི་ཨ་མ་སྲུ་རེད་ཅེས་འདྲི་སྐབས་ཨ་མས་གང་བྱས་སམ། (2x1=2)
 ལན། ང་ཡི་ཨ་མ་སྲུ་རེད་ཅེས་འདྲི་སྐབས་ཨ་མས་འགྲམ་ལྷག་གཅིག་གཞུས་པ་རེད།

ཡང་ན།

"ཚིག་པ་གཡག་ལ་བཞོས་ཏེ་ལྷག་གིས་ཉེ་ལ་བྲབས།" ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། དེ་ནི་ཚིག་པ་གཞན་ལ་བཟུང་ནས་བྲབ་ས་གཞན་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ཡིན།

V. ས་ཡར་གྱིས་"མི་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་ཞིག་ལས་དྲག"ཟེར་དོན་གང་ཡིན་ནམ། (2x1=2)

ལན། ས་ཡར་དེས་"མི་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་ཞིག་ལས་དྲག་"ཟེར་དོན་ནི་ར་ལོ་གང་ལའང་མ་འདོན་མཁན་ཡིན་ཡང་། ད་ལན་གྱི་གཤམ་ཟེན་པའི་ལས་དེ་གང་ཡག་བྱས་སོང་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན།

VI. **ར་ལོ་ལོ་བརྩུ་བཞི་ཟེན་ན་ཡང་གཞོན་པ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཅི་འདྲ་ཡོད་དམ།** (2x1=2)

ལན། ར་ལོ་ལོ་བརྩུ་བཞི་ཟེན་ན་ཡང་གཞོན་པ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཡ་ལའི་སྐབས་དེ་སྐབས་ལས་ཀྱང་སྐྱོམ་ཞིང་རིང་པོར་འཕྱང་བ་མ་ཟད། ད་རུང་བཞོན་ཏེ་གཡུང་མ་ཞིག་ལའང་གཅིག་ཕྱེད་མི་ཐུབ་པར་ཨ་མའི་འཕྲོང་ས་ལ་ཟེན་ནས་འགྲོ་ཡི་ཡོད།

VII. **ཨ་མས་ར་ལོར་"ངའི་གཅེས་སྤྱད་མི་འདི་ཚོར་གྱི་ཨ་ཕ་རེད་" ཅས་པའི་ཨ་ཕ་དེས་གཤམ་བྱེད་གྱི་ཡོད་དམ།** (3x1=3)

ལན། ཨ་མས་ར་ལོར་ "ངའི་གཅེས་སྤྱད་མི་འདི་ཚོར་གྱི་ཨ་ཕ་རེད་" ཅས་པའི་ཨ་ཕ་དེས་བྱིས་པ་གཞན་དག་གི་ཨ་ཕ་དང་མི་འདྲ་བར་ར་ལོ་ལ་ཀ་ར་གཅིག་གྱང་ཉོ་མ་ཚོར་ལ། འོ་ཞིག་གྱང་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། ར་ལོ་དེའི་གམ་ལ་བཅར་ཆོ་ལོས་སུན་སྐང་གི་ངང་ནས་ "ཉེ་སྐབས་དེའི་སྐབས་ལ་ལྟོས་དང་། སར་སོང་།" ཟེར་ནས་བྱམས་པོ་གཅིག་གྱང་མི་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན།

VIII. **སྤྲེ་པས་མི་མང་རྣམས་མིག་རྒྱ་གཏོང་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།** (3x1=3)

ལན། སྤྲེ་པས་མི་མང་རྣམས་མིག་རྒྱ་གཏོང་དགོས་དོན་ནི། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་འཆི་བདག་གཤིན་རྗེ་ཡིས་ལྷག་བྱུང་ནང་ལ་སྤྱང་གི་རྒྱུ་དུས་གང་ཟེན་ན་དེ་ཡིན་པ་ལྟར། ད་མེད་ས་འདིག་རྟེན་ཁམས་གྱི་མི་མང་པོའི་ནང་ནས་བསམ་བཞིན་ར་ལོའི་ཨ་ཕ་གྱི་མའི་ཡུལ་དུ་བྱིད་སོང་བས། ར་ལོ་ལ་ཨ་ཕ་མ་གཏོགས་གཉེན་ཉེ་གཅིག་གྱང་མེད་པས་གཅིག་པོར་ལྷུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སོ། །

Section B – Writing (25 marks)

གཤམ་འཁོད་རྒྱུ་སྦྱོང་ཡིག་རིགས་གྱི་དྲི་བར་ལན་བྲིས། (Letter Writing) (8 marks)

2. **མངགས་ཉེའི་ཡིག་རིགས་ཟེར་ན་གཤམ་ཞིག་ལ་ཟེར།** (1x1=1)

ལན། མངགས་ཉེའི་ཡིག་རིགས་ནི་ཅ་ལག་དང་། དེབ་ཆས། འཕྲུལ་ཆས་སོགས་དངོས་པོ་མངགས་ཉེ་བའི་ཡིག་རིགས་ལ་ཟེར།

ཡང་ན།

མགོན་ཤོག་གི་ཡིག་རིགས་གྱི་གོ་དོན་བྲིས།

ལན། མགོན་ཤོག་གི་ཡིག་རིགས་ཟེར་ན། ཆོགས་འདུ་དང་། དུས་སྟོན། ལས་དོན་དུ་འབྱེད། གཉེན་སྟོན་སོགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་མཛད་སྟོ་སོགས་སུ་གོང་རིམ་སྤྱོད་དོན་དང་། གཤམ་ཅན་མི་སྣ། དགའ་ཉེ་སྤྱོད་ཤོགས་སོགས་གདན་འདྲེན་ལྷུ་བའི་བརྗོད་ཡིག་ལ་ཟེར།

3. **མངགས་ཉེའི་ཡིག་རིགས་ལ་དོན་ཚན་གང་དང་གང་ཚང་དགོས་སམ།** (2x1=2)

ལན། མངགས་ཉེའི་ཡིག་རིགས་ལ་གཤམ་འཁོད་དོན་ཚན་རྣམས་ཚང་དགོས།

༡ མངགས་ཡུལ་བཟོ་གྲུ་འཇམ། ཚོང་ཁང་གི་ཁ་བྱང་།

༢ དངོས་པོའི་ཁ་དོག་དང་། ཚེ་རྒྱུང་། ཁ་གྲངས།

༣ མངགས་མཁུན་གྱི་མིང་།

༤ ལོ་རྒྱུ་ཚེས་གྲངས།

ཡང་ན།

མགོན་ཤོག་གི་ཡིག་རིགས་ལ་དོན་ཚན་གང་དང་གང་ཚང་དགོས་སམ།

ལན། མགོན་ཤོག་གི་ཡིག་རིགས་ལ་གཤམ་གསལ་དོན་ཚན་ལག་ཚང་དགོས།

༡ སྐྱ་མགོན་གྱི་མཚན།

༢ གདན་འདྲན་ལྷན་པའི་དགོས་དོན།

༣ ཉུས་ཚོད།

༤ ས་གནས།

༥ མགོན་བརྗེ་གཏོང་མཁུན་གྱི་ཚོགས་སྐྱེར་གྱི་མིང་དང་། ལོ་རྒྱུ་ཚེས་གྲངས་བཅས་ཁ་གསལ་འབྲི་དགོས།

4. རང་ཉིད་སློབ་གྲུའི་དེབ་གཉེར་འགན་འཛིན་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་ཤེས་རིག་པར་ཁང་ལ་གཞི་རིམ་བར་མའི་འཛིན་གྲུ་ལག་གི་སློབ་
དེབ་མངགས་ཉོ་བྱེད་པའི་མངགས་ཉོ་ཡིག་རིགས་དོན་ཚན་ཚང་བ་ཞིག་གིས། (5x1=5)

ལན།

མངགས་ཉོའི་ཡིག།

༄༅། །མཚུངས་མེད་ཤེས་རིག་པར་ཁང་གི་འགན་འཛིན་མཚོག་གི་ཞབས་བྱུང་དུ།

ཚེད་ལྷ།

དེ་གསལ་པར་སྐྱུན་གནང་བའི་གཤམ་གྱི་རེའུ་མིག་ནང་གསལ་སློབ་དེབ་རྣམས་མཁོ་གཏོང་ཡོང་བ་ལྷ།

ཨང་།	དངོས་ཚན།	ཁ་གྲངས།
༡	འཛིན་རིམ་དུག་པའི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ།	༡
༢	འཛིན་རིམ་བདུན་པའི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ།	༡
༣	འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ།	༡

གོང་གསལ་སློབ་དེབ་རྣམས་འཛིན་དང་བཅས་འབྱོར་འཕྲལ་རིན་འབབ་ལག་ཐོག་ཏུ་འབྲུལ་རྒྱ་ཡིན་པའི་དགོངས་འཇགས་
འཚལ། ཞེས་འཇམ་དབྱངས་སློབ་གྲུའི་དེབ་གཉེར་འགན་བཛིན་བསྟན་འཛིན་ནས། ཕྱི་ལོ། ༢༠༢༡༢ ལྷ། ༡ ཚེས། ༢༧ ལ།

ཡང་ན།

རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་སྐྱར་ལ་དགའ་ཉེ་སྐྱོན་གྲོགས་ནམས་མགོན་དུ་འབོད་པའི་མགོན་ཤོག་ཡིག་རིགས་དོན་ཚན་ཚང་བ་ཞིག་
བྲིས།

ལན། སྐྱེས་སྐྱར་མགོན་ཤོག

༄༅། །མཚུངས་མེད་གཉེན་ཉེ་.....མཚོག་ལ།

ཚེད་ལྷུ། འདི་ལྷའི་ཚེས་ ༡༥ རེས་གཟའ་སྟེན་པ་

ཉིན་གུས་པའི་སྐྱེས་སྐྱར་འཁེལ་གྱི་ཡོད་སྟབས། རང་རེ་ཚོམ་གཞུང་གི་བོད་ཀྱི་བུ་ཁང་ནང་དུ་ཕྱི་དོ་ཕྱག་ཚོད་༦ པའི་ཐོག་
དགོང་ཚེགས་ཀྱི་སྟོན་མོ་ཞིག་གོ་སྐྱོད་ལྷུ་ལོད་པས། སྐྱེད་དང་ནང་མི་ལྟན་རྒྱས་དུས་ཐོག་དུ་ངེས་ལེབས་ཡོང་བའི་མགོན་
ཤོག་དུ་ཚེ་རིང་ནས་ ༡༠༡༩ ལྷ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ ཉིན།

བུལ།

5. འབྲི་ཚོམ། (Essay) (12 marks)

I. གཤམ་གྱི་བརྗོད་གཞི་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཚོམ་ཡིག་ཡིག་འབྲུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྲིས།
(དག་ཚད་ཡིག་གཞུགས། འབྲི་ཐབས་བཅས་ལ་གཞིགས་ནས་སྐར་མ་འབྲུལ་རྒྱ།) (12x1=10)

- a) ཤེས་ཡོན་གྱི་དོན་སྤོང་། b) ས་མའི་བཀའ་དྲིན། c) སྐད་ཡིག་གི་རིན་ཐང་།

6. བས་སྐྱུར། (Translation) (5 marks)

I. གཤམ་གསལ་དུ་མ་མཚམས་དེ་བོད་ཡིག་ཏུ་སྐྱུར། (5x1=5)

I think that in many cases people tend to expect the other person to respond to them in a positive way first, rather than taking the initiative themselves to create that possibility. I feel that's wrong; it leads to problems and can act as a barrier that just serves to promote a feeling of isolation from others. So, if you wish to overcome that feeling of isolation and loneliness, I think that our underlying attitude makes a tremendous difference. And approaching others with the thought of compassion in your mind is the best way to do this.

Section C – Grammar (15 marks)

7. གཤམ་གསལ་དྲི་བ་རྣམས་ལ་ལན་བྲིས།

I. ལྷུ་རྩུ་བ་སི་རྩའི་ཞལ་ལྷུང་ཞེས་བ་.....བརྩམས་གནང་བ་རེད། (1)

ལན། དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ངེས་བརྒྱུད་ངམ་ནན་ཏན་ཏུ་བཟོན་པ་ནི་སྐྱོ་བཟོན་པ་ཟེས། དཔེར་ན། ལྷ་མོ་མོས། ད་ལྟ་ནི་མ་མཐོང་། མ་འོངས་བར་ནི་མ་ངེས། གཞི་གང་ལ་གཞག་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

VI. དང་སྐྱ་སྐྱུང་པའི་དོན་དང་དཔེར་བཅོལ་གཉིས་བྲིས། (2)

ལན། ཚོས་མང་པོའི་མཐའ་ལ་དང་སྐྱ་སྐྱུང་ནས་གཞི་གཅིག་གི་ནང་ཏུ་བསྐྱེས་པ་ལ་ཟེས། དཔེར་ན། ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རླང་བཅས་ནི་འབྲུབ་བ་ཆེན་པོ་བཞིའོ། ཞེས་པ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅོན་སྐྱམ་པོ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཅོན་དང་། ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ནི་ཚོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ན།

དང་སྐྱ་འབྲེད་པའི་དོན་དང་དཔེར་བཅོལ་གཉིས་བྲིས།

ལན། གཞི་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཚོས་མང་པོའི་མཐའ་ལ་དང་སྐྱ་སྐྱུང་ནས་སོ་སོར་འབྲེད་པ་ལ་ཟེས། དཔེར་ན། འབྲུབ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི། ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རླང་བཅས་སོ། ཞེས་པ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་ནི། ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅོན་སྐྱམ་པོ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཅོན་དང་། ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་བཅས་སོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

VII. དེ་སྐྱ་བསྐྱན་པའི་ཚ་ཆོག་བྲིས། (3)

ལན། དེ་སྐྱ་བསྐྱན་པའི་ཚ་ཆོག་ནི། གང་མིང་གི་ནི་ཡ་མཐའ་རྒྱ། གསུམ་པ་ལ་ནི་ཞེ་སྐྱར་བ། ཁ་སྐྱད་དབང་ཏུ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཏང་པོའི་དབང་ཏུ་བཞི་ཅུ་འགྲུར། ཏུས་ཀྱི་དབང་ཏུ་གཉིས་ཡིན་ལོ། ཞེས་པའོ།།

ཡང་ན།

བདག་སྐྱའི་ཕྱད་རྣམས་ལ་དཔེར་བཅོལ་རེ་བྲིས།

ལན། བདག་སྐྱའི་ཕྱད་རྣམས་ལ་དཔེར་བཅོལ་རེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤ། བོད་ཤ། ཤ། རྒྱ་གར་ཤ། ཤ། ཆང་ཤ། ཤ། བདག་ཤ། ཤ། དགའ་ཤ། ཤ། འབྲོག་ཤ། ལྟ་བུའོ།།

VIII. དགག་སྐྱའི་ཕྱད་རྣམས་མིང་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་ངི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ་གསལ་བའི་དཔེར་བཅོལ་རེ་བྲིས། (3)

ལན། དགག་སྐྱའི་ཕྱད་རྣམས་ནས་མིང་གི་ཐོག་མཐའ་འཇུག་པ་ནི་མ་དང་མི་གཉིས་ཡིན། དཔེར་ན། བ་ལས་མ་བྱས་པ་ཅི་ཡིན་ནམ། ལས་དེ་མི་འབྲུབ་པའི་དོན་ནི་མ་བཟོན་པས་བྱས་སོ། །ལྟ་བུ་དང་། མིང་གི་མཇུག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱད་ནི་མིན་དང་མེད་གཉིས་ཡིན། དཔེར་ན། ང་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་བཅོན་ཤོལ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། དེ་བཞིན། མིང་གི་བར་ལ་མ་འཇུག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། བྱ་མ་རྟ། ར་མ་ལུག་ལྟ་བུའོ།།

Section D – Literature (25 marks)

8. བཤེས་པའི་སྒྲིངས་ཡིག (10 marks)

གཤམ་གསལ་ངྲི་བ་རྣམས་ནས་ལུ་ལ་ལན་བྲིས།

(5x2=10)

I. བཤེས་སྒྲིངས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་པ་སོ་སྟེ་ཡིན་ནམ། ཁོང་གིས་སྟེ་ལ་སྒྲིངས་པ་ཡིན་ནམ།

ལན། བཤེས་སྒྲིངས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་མགོན་སོ་སྟེ་སྟེ་ལ་སྒྲིངས་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་། ཁོང་གིས་རང་གི་མཛད་འབྲས་རྒྱལ་སོ་བདེ་
སྟོན་བཟང་སོ་ལ་སྒྲིངས་པ་རེད།

ཡང་ན།

གཞན་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྟེ་ལ་པ་མི་བཞིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ།

ལན། གཞན་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྟེ་ལ་པ་མི་བཞིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མཐའ་མ་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྟོང་
སྐབས་སྟེ་ལ་པ་ལེན་དུ་མི་འོང་བས་སོ།།

II. འཕགས་འོར་བུ་ན་རེ་རེ་ནས་བྲིས།

ལན། འཕགས་འོར་བུ་ན་ནི།

- ༡ དད་པ།
- ༢ ཚུལ་ཁྲིམས།
- ༣ གཏོང་བ།
- ༤ ཐོས་པ།
- ༥ རོ་ཚ་ཤེས་པ།
- ༦ ཁྲིལ་ཡོད་པ།
- ༧ ཤེས་རབ་བཅས་སོ།།

ཡང་ན།

གྲགས་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་རྒྱུག་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། གྲགས་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་རྒྱུག་ནི།

- ༡ རྒྱན་སོ་འབྱེད་པ།
- ༢ འདུས་ལ་བལྟ་བ།
- ༣ ལེ་ལོ།
- ༤ སྟེ་ལ་པའི་གྲོགས་ལ་བརྟེན་པ།
- ༥ ཆང་འཕྲུང་བ།

༤ མཚན་མོ་རྒྱ་བ་བཅས་སོ།

III. བྱིས་ཐབ་སྤང་བྲང་གི་རྩལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

ལན། བྱིས་ཐབ་སྤང་དགོས་པ་ནི།

- ༡ གཤེད་མ་ལྟ་བུའི་བྱིས་ཐབ།
 - ༢ རྗེ་མོ་ལྟ་བུའི་བྱིས་ཐབ།
 - ༣ ཚོམ་རྒྱན་ལྟ་བུའི་བྱིས་ཐབ་དང་།
 - བྲང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མ་ནི།
 - ༡ སྲིང་མོ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་མཐུན།
 - ༢ མཇུག་མོ་བཞིན་དུ་སྤྲིང་ལ་འབབ་པ།
 - ༣ མ་བཞིན་པའི་འདོད་པའི་རྒྱུ་མ་བཅས་སོ།
- ཡང་ན།

ཁ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྩལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

ལན། ཁ་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་། རྒྱགས་པ། ལྷོམས་པ། མཚག་དམ་པོ་སོགས་མ་ཡིན་པར་སྤྲོན་དང་འདྲ་བ་རན་ཚོད་ཀྱི་ལོངས་སུ་སྤྱད་པར་བྱའོ།

IV. ཚད་མེད་བཞི་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། ཚད་མེད་བཞི་ནི།

- ༡ བྱམས་པ་ཚད་མེད།
 - ༢ ལྷིང་རྗེ་ཚད་མེད།
 - ༣ དགའ་བ་ཚད་མེད།
 - ༤ བཏང་སྣོམས་ཚད་མེད་བཅས་སོ།
- ཡང་ན།

རྒྱིབ་པ་ལྟ་བུ་འདྲེ་ནས་མ་ལོར་བ་བྱིས།

ལན། རྒྱིབ་པ་ལྟ་བུ་ནི།

- ༡ ཚོད་འགྲོད།
- ༢ གཞོད་སེམས།
- ༣ རྒྱགས་གཉིད།
- ༤ འདོད་ལ་འདུན་པ།
- ༥ ཐེ་ཚོམ་བཅས་སོ།

V. དལ་བ་བརྒྱད་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། དལ་བ་བརྒྱད་ནི།

- ༡ ལོག་པར་ལྟ་བུ་འདྲིན་པ་མ་ཡིན་པ།
- ༢ དམུལ་བར་མ་སྐྱེས་པ།
- ༣ ཡི་དྲགས་སུ་མ་སྐྱེས་པ།
- ༤ ཏུད་འགོ་ལ་མ་སྐྱེས་པ།
- ༥ རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པའི་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ།
- ༦ ལྷ་ལྡོར་མ་སྐྱེས་པ།
- ༧ ལྷོན་ཞིང་སྐྱགས་པར་མ་སྐྱེས་པ།
- ༨ ཆེ་རིང་ལྟ་ལ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡིན།

ཡང་ན།

འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་མ་འོར་བ་བྱིས།

ལན། འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི།

- ༡ མཐུན་པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པ།
- ༢ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ།
- ༣ བདག་ཉིད་ལེགས་སློན།
- ༤ ལྷོན་ཡང་བསོད་ནམས་བགྱིས་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་བཅས་སོ།

VI. ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚོམ་པ་སོ་སྟེ་ཡིན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་རབ་བྱེད་ག་ཚོད་ཡོད་དམ།

ལན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ནི་ས་སྐྱ་པ་རྗེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བཅམས་གནང་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་རབ་བྱེད་དགུ་ཡོད།

ཡང་ན།

དམ་པ་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས་ལྗེས་ན། འོན་ཀྱང་པ་དང་བདེ་སྦྱིད་འཕྲོག་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཚན་ཅེས་མཚོན་ན། །ཡུལ་ཕྱོགས་དགེ་ཞེས་མཁས་རྣམས་སྐྱོགས། །ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདིའི་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་ངོས་འདྲིན།

ལན། ཆོགས་བཅད་འདི་ཡི་དཔེ་ཅན། དམ་པ་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས་ལྗེས་ན། འོན་ཀྱང་པ་དང་བདེ་སྦྱིད་འཕྲོག་། ཅེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་དང་། དཔེ་ནི། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཚན་ཅེས་མཚོན་ན། །ཡུལ་ཕྱོགས་དགེ་ཞེས་མཁས་རྣམས་སྐྱོགས། །ཅེས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ཡིན།

VII. བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཆེ་ལྷགས་གསུམ་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཆེ་རྟགས་གསུམ་ནི།

༡ ཕྱིན་ནས་སྐར་ཡང་མི་ལེན་པ།

༢ དམན་པས་བརྟམ་པ་དང་དུ་ལེན་པ།

༣ ཕན་པ་རྒྱུ་དུ་འང་མི་བརྗེད་པ་བྱེད་པ་བཅས་སོ།།

ཡང་ན།

དམ་པ་དུ་ལ་བ་མཁའ་པའི་རྟགས། །ཅིས་པ་ལ་དཔེ་གང་དང་གང་གིས་ཡོད་དམ།

ལན། དམ་པ་དུ་ལ་བ་མཁའ་པའི་རྟགས། །ཅིས་པ་ལ་དཔེ་ནི། རྫོན་ཤིང་དུད་པ་འབྲས་བུ་མང་བ། །ཁ་བྱ་དུ་ལ་བ་མཚུགས་རྫོང་བཟང་བ། །རྟ་མཚོག་དུ་ལ་བ་འགྲོ་མཁྱོགས་པ་བཅས་བཞོན་ཡོད།

9. ལྷན་ངག (Poetry) (10 marks)

གཤམ་གསལ་རྒྱ་བ་རྣམས་ལ་ལན་བྲིས།

(5x2=10)

I. ལྷན་ངག་གི་ལུས་ཀྱི་དོན་དང་དབྱེ་བ་མ་ཞོར་བར་བྲིས།

ལན། ལྷན་ངག་མེ་ལོང་ལས། ལུས་ནི་རེ་ཞིག་འདོད་པ་ཡི། །དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་ཆིག་གི་མེང་། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རང་གིས་གང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་དེ་དང་ལྷན་པའི་མིང་ཆིག་ཡི་གེ་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་ཆིག་གི་མེང་བའམ་ངག་གི་རྒྱན་ལ་ཟེར།

II. ཆིགས་བཅད་ཀྱི་གོ་དོན་བྲིས།

ལན། ཆིག་གི་སྒྲིབ་བ་གང་ལའང་རྒྱུ་པས་བཅད་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཆིག་རྒྱུ་བཞི་ཅན་ལ་ཟེར།

ཡང་ན།

ཆིག་རྒྱུ་གི་དོན་བྲིས།

ལན། ཆིག་གི་སྒྲིབ་བ་གང་ལའང་རྒྱུ་པས་བཅད་པ་མེད་པར་ཆིག་རྒྱུ་པ་ལོ་ལོ་བ་ལ་ཟེར།

III. ཆིགས་བཅད་ལ་ཁྱད་ཆོས་གང་དང་གང་ཡོད་དམ།

ལན། ཆིགས་བཅད་ལ་ཁྱད་ཆོས་ནི།

༡ རྒྱུ་པ་བཞི་དགོས།

༢ རྒྱུ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆིག་བར་གྱི་གྲངས་ངེས་དགོས།

༣ ཆིག་བར་གྱི་ཆ་ཡ་ཡི་གོ་རིམ་ངེས་དགོས་པ་བཅས་སོ།།

IV. ལྷན་ངག་གི་རྒྱན་གྱི་དོན་དང་དབྱེ་བ་མ་ཞོར་བར་བྲིས།

ལན། ལྷན་ངག་གི་རྒྱ་བྱོལ་ལྷན་ངག་མཛེས་པར་བྱེད་པ་ཡི། །ཚོས་རྣམས་རྒྱ་ཞེས་
 རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྷན་གང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གི་བྲིང་བ་དེ་དཔེ་དང་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་
 དང་། ཚིག་སྐྱོར་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

- V. ཨ་མ་ལ་བསྐྱབས་པའི་ཚོག་བར་བཅུ་མའི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྲིས།
 ཡང་ན།
 དགོ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབས་པའི་ཚོག་བར་བཅུ་མའི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྲིས།

10. མཛད་རྣམ། (Rapid Reading) (5 marks)

གཤམ་གསལ་དྲི་བ་རྣམས་ལྟ་ལ་ལན་མ་ཉེར་བ་བྲིས། (5x1=5)

- I. ཡགོང་ས་མཚོག་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་ལ་སློབ་སྦྱོང་འགོ་བཙུགས་པ་རེད་དམ།
 ལན། གོང་ས་མཚོག་དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་སློབ་སྦྱོང་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།
- II. མཛད་རྣམ་ལེའུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་མཚན་བྱང་ལ་གང་ཡིན་ནམ།
 ལན། མཛད་རྣམ་ལེའུ་གཉིས་པ་བྱང་ཚུང་འཚོལ་བ་དང་། ལེའུ་གསུམ་པ་ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན།
- III. རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྟ་རེ་རེ་ནས་བྲིས།
 ལན། རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྟ་ནི། ལྷན་ངག་མངོན་བརྗོད། ལྷན་སྦྱོར། ལྷན་གསུང། ལྷན་ཚིགས་བཅས་སོ།
- IV. རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།
 ལན། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་ནི། ལྷན་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ། རང་དོན་རིག་པ་
 བཅས་སོ།
- V. གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྟ་ནས་གཉིས་བྲིས།
 ལན། གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྟ་ནི། སར་བྱིན། དབུ་མའི་ལམ། འདུལ་བ། ཚད་མ། མངོན་པ་མཛོད་བཅས་སོ།
- VI. བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་གང་རེད་དམ།
 ལན། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ནི་རྒྱ་ནག་ཡིན།
- VII. ཡགོང་ས་མཚོག་ཚོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་གཞུང་གང་ནས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད་དམ།
 ལན། གོང་ས་མཚོག་ཚོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་པར་བྱིན་ནས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།

སའ་མཛད་ལམ།